

LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN PERUSTUVA PERUSOPETUS

Porin Kristillisen koulun opetussuunnitelma
koulukohtainen osuus 1.8.2016

Hyväksytty Porin Kristillisen koulun johtokunnassa

20.6.2016

Sisällysluettelo

LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN PERUSTUVA PERUSOPETUS 1

Porin Kristillisen koulun opetussuunnitelma koulukohtainen osuus 1.8.2016	1
11.1 OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET	1
Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat perusopetuksen arvoperustaa täydentävät näkökohdat	2
Katsomustietoisuus	3
Kristillinen ihmiskäsitys	4
Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat perusopetuksen tavoitteita täydentävät näkökohdat	4
Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat toimintakulttuurissa	4
Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat työskentelytavoissa	6
Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvaa opetusta toteutetaan oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa läpäisyperiaatteella	6

LUKU 11

ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN PERUSTUVA PERUSOPETUS

Porin Kristillisen koulun opetussuunnitelma
koulukohtainen osuus 1.8.2016

11.1 OPETUKSEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Valtioneuvosto on perusopetuslain (628/1998) 7§:n nojalla myöntänyt Porin Kristillisen koulun kannatusyhdistys ry:lle luvan perusopetuksen järjestämiseen esiopetukseen ja vuosiluokille 1-9. Opetuksen ja siihen liittyvän toiminnan tulee perustua kristilliseen maailmankatsomukseen. Lasta ei saa perusopetuslain 6§:n 3 momentin mukaan osoittaa yhdistyksen järjestämään opetukseen ilman huoltajien suostumusta.

Opetuksenjärjestämisluvan myötä Porin Kristillinen koulu voi tuoda oman lisän suomalaisen koulujärjestelmän kehittämiseen ja tarjonnan monipuolistamiseen yhä monikulttuurisemmaksi muuttuvassa maassamme ja kaupungissamme. YK:n lapsen oikeuksien sopimus (Opetussuunnitelman perusteet 2014, 12), jonka mukaan jokaisella lapsella on oikeus hyvään elämään sekä yksilölliseen, ruumiilliseen, henkiseen, hengelliseen, moraaliseen ja sosiaaliseen kehittymiseen, velvoittaa meitä oppilaiden kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista huolehtimiseen yhteistyössä huoltajien kanssa.

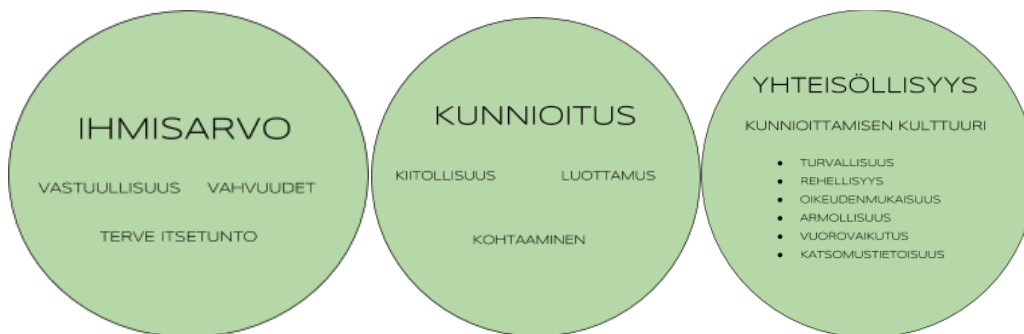
Erityiseen maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvassa opetuksessa noudatetaan perusopetuslain 11 §:n 1 momentin määräyksiä perusopetuksen sisällöstä, Opetushallituksen 22.12.2014 päättämiä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita sekä Valtioneuvoston asetusta 422/2012 (28.6.2012), jonka kolmannessa

pykälässä on selitetty erityiseen maailmankatsomukseen perustuvan opetuksen lähtökohta.

Kristillisen koulun kasvatus ja opetus tukee valtioneuvoston perusopetuksen tavoitteista ja tuntijaosta antaman asetuksen 2-4 §:ssä määriteltyjen valtakunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Maailmankatsomus ilmenee koulun arvoissa, kasvatustavoitteissa, toiminta-ajatuksessa ja toimintakulttuurissa. Toiminta, kasvatus ja opetus ovat perusopetukselle asetettujen yleisten kasvatustavoitteiden ja opetukselle asetettujen tavoitteiden mukaisia. Ne eivät edellytä oppilaan henkilökohtaista sitoutumista tai pyri vaikuttamaan siten, että hän sitoutuu kristilliseen maailmankatsomukseen tai sitä edustavan yhteisön jäsenyyteen.

Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat perusopetuksen arvoperustaa täydentävät näkökohdat

Opetussuunnitelman perusteiden yleinen arvopohja ja Porin Kristillisen koulun määrittelemät arvot, joita olemme käsitelleet luvussa 2.2, ohjaavat toimintaamme ja toimintakulttuurin kehittämistä. Porin Kristillisen koulun arvoperusta rakentuu seuraavien keskeisten arvojen varaan: ihmisarvo, kunnioitus ja yhteisöllisyys. Maailmankatsomukselliseen järjestelmään perustuvassa koulussa arvojen tiedostaminen on tärkeää ja ne luovatkin pohjan kaikelle toiminnalle.

Porin Kristillisen koulun arvopohja on luotu opetussuunnitelman perusteiden, vanhempien, oppilaiden ja henkilökunnan arvokeskustelujen sekä kristillisten koulujen yhteistyön tuloksena.

Katsomustietoisuus

Kristillisen koulun opetuksen on opetuksenjärjestämisluvan mukaan perustuttava kristilliselle maailmankatsomukselle. Tämä katsomustietoisuus on opetussuunnitelmaa yhtenäistävä tekijä, jonka avulla tarkastellaan tiedon eri osa-alueiden välistä yhteyttä. Oppiaineiden opetuksen perustana on kristillisen sivistysperinteen ja eri tiedonalojen välinen vuoropuhelu.

Opetuksella tuetaan katsomustietoisuuden kehittymistä, oppilaiden omaehtoista ajattelua ja tarjotaan aineksia maailmankatsomuksen rakentamiseksi. Katsomuksellinen valinnanvapaus on tärkeä lähtökohta kristillisessä koulussa. Kouluyhteisö pyrkii avoimeen keskusteluun, oman toiminnan itsearviointiin ja kehittämiseen.

Maailmankatsomukseen perustuvalla taidolla tarkoitetaan taitoa etsiä, löytää ja ymmärtää maailmankatsomuksellisia tietoja ja käsitteitä sekä kykyä käsitellä maailmankatsomuksellisia kysymyksiä, muodostaa oma maailmankatsomus ja arvioida sitä.

Maailmankatsomukseen perustuvalla valmiudella tarkoitetaan kykyä käydä omia maailmankatsomuksellisia taitoja hyväksi käyttäen maailmankatsomuksellista keskustelua ympäristön kanssa. Oppilaalla on oikeus koulun maailmankatsomuksesta poikkeaviin tai sen kanssa ristiriitaisiin maailmankatsomuksiin ja arvovalintoihin. Opettajan tulee kasvatustyössään kunnioittaa oppilaan oikeutta omaan maailmankuvaansa ja sen muodostamiseen. Toiminta, kasvatusta ja opetus noudattavat perusopetukselle asetettuja yleisiä kasvatustavoitteita sitouttamatta opetuksen taustalla olevaan maailmankatsomukseen.

Maailmankatsomuksellisten tietojen, taitojen ja valmiuksien opettamiseen liittyvät tilanteet nousevat oppitunneilla usein oppilaiden esittämistä spontaaneista kysymyksistä. Opetuksessa on tilaa kyselyille, ihmettelulle ja epäilyille. Opettaja pyrkii edistämään monipuolista, avointa, rakentavaa, rehellistä ja toista kunnioittavaa keskustelua ja rohkaisemaan puhumista myös vaikeista kysymyksistä. Näin opetuksella pyritään kehittämään oppilaan katsomustietoisuutta.

Kristillinen ihmiskäsitys

Koulun opetus ja kasvatus perustuvat kristilliseen ihmiskäsitykseen. Sen mukaan jokainen ihminen on ainutlaatuinen ja riippumatta lähtökohdistaan tai ominaisuuksistaan sellaisenaan arvokas. Samalla perusteella oppilaita ohjataan kohtelevaan kunnioittavasti muita.

Kristillisen ihmiskäsityksen yksi tärkeä näkökulma on ihmisen vapaus ja vapaan tahdon kunnioittaminen. Tämän arvon kunnioittaminen merkitsee kristillisen koulun toiminnassa esimerkiksi sitä, että oppilailta tai heidän perheiltään ei edellytetä kristillistä maailmankatsomusta. Koulu pyrkii olemaan avoin ja läpinäkyvä toiminnassaan sekä edistämään avointa ja rehellistä keskustelukulttuuria. Näin kukin oppilas ja perhe voi vapaasti arvioida koulun toimintaa ja sen taustalla vaikuttavia näkemyksiä. Tavoitteena on välttää tahallista tai tahatonta indoktrinaatiota. Oppilaita rohkaistaan suhtautumaan arvostavasti ja kunnioittavasti eri tavoin ajatteleviin ja erilaisen maailmankatsomuksen omaaviin ihmisiin.

Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat perusopetuksen tavoitteita täydentävät näkökohdat

Luvussa 3.3 on avattu laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden osalta Porin Kristillisen koulun paikalliset painotukset.

Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat toimintakulttuurissa

Kristillinen maailmankatsomus on koulun toimintakulttuurin kokonaisvaltainen perusta. Kristillisyyys ilmenee koulun toimintakulttuurissa esimerkiksi juhlissa ja tapahtumissa. Enemmän kysymyksessä on kuitenkin maailmankatsomuksesta nouseva tapa ajatella ja pohtia arvopohjan mukaisia katsomusnäkökulmia, mikä tapahtuu läpäisyperiaatteella kaikessa opetuksessa. Näin tuetaan katsomustietoisuuteen kasvamista, jonka lisääntyminen antaa oppilaalle käytännön välineitä kriittiseen ajatteluun ja arvovalintoihin. Tämä eri katsomuskulmista tapahtuva tarkastelu pitää sisällään myös

kristillisen maailmankatsomuksen. Katsomuskulmista lähtevä tarkastelu on itsenäistä ja kriittistä ajattelua tukevaa, ei mihinkään tiettyyn katsomukseen sitouttavaa. Kyse on metodisista ja tilannekohtaisista ratkaisuista - ei tavoitteiden tai sisältöjen määrittelemistä tässä suhteessa ennakoon. Erityisestä maailmankatsomuksesta lähtevä opetus ei tuo opetukseen opetussuunnitelman perusteita haastavia paradigmaattisia ongelmia.

Koulun toimintakulttuuri korostaa aitoa kohtaamista, jossa jokainen voi kokea tulevansa nähdyksi, kuulluksi, ymmärretyksi ja hyväksytyksi sellaisena kuin on. Vuorovaikutuksen kautta lapsi kasvaa vähitellen tietoiseksi omasta minuudestaan. Kohtaamisen kautta oppilasta autetaan tulemaan tietoiseksi omista tunteistaan, tarpeistaan ja suhtautumistavoistaan sekä ottamaan nämä asiat huomioon myös suhteessa toisiin.

Kasvatuksen lähtökohta koulussa on dialoginen kohtaava kasvatussuhde opettajan ja oppilaan välillä. Dialogisuudessa olennainen merkitys on kommunikaatio- ja tunneviestintätaidoilla, luottamuksella sekä henkilökohtaisen ajan antamisella oppilaalle. Arkipäivän tilanteissa ohjataan pyytämään ja antamaan anteeksi, puhumaan totta ja toimimaan oikeudenmukaisesti. Toimintakulttuuri kannustaa osallisuuteen, ahkeruuteen ja vastuulliseen työskentelyyn sekä yhdessä oppimiseen.

Kristillinen maailmankatsomus ilmenee myös mahdollisuutena siunata kouluruoka ja aloittamalla koulupäivä kristillisen arvopohjan mukaisella aamunavauksella. Uskonnollista ainesta sisältävien tilaisuuksien järjestämisessä (aamunavaukset, jumalanpalvelukset) noudatetaan Opetushallituksen tiedotteen 19/2006 mukaisia menettelyjä.

Porin Kristillinen koulu toimii yhteiskristillisellä periaatteella, eikä sen toimintakulttuuri siten ilmennä minkään yksittäisen kirkkokunnan tai seurakunnan hengellistä kulttuuria. Koulun tehtävä on antaa laadukasta perusopetusta.

Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvat näkökulmat työskentelytavoissa

Young Leadership -opetusmenetelmä on tutkiva tapa opettaa, joka perustuu tiimityöhön, johtajuuteen ja vastuuseen kasvattamiseen niin, että dialogisuus ja kunnioittamisen kulttuuri toteutuvat ryhmässä. Tärkeää on, että jokainen kantaa vastuuta, rohkaisee ja pitää huolta tiiminsä jäsenistä. Opettaja antaa tiimiläisille mahdollisuuksia ja tilaa omien ja erilaisten ratkaisutapojen löytymiseen. Tiimi onnistuu tai epäonnistuu annetun haasteen suorittamisessa yhdessä. Tässä opetusmenetelmässä kiteytyvät koulumme monet arvot ja toimintakulttuurimme ominaispiirteet.

Kristilliseen maailmankatsomukseen perustuvaa opetusta toteutetaan oppiaineissa ja monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa läpäisyperiaatteella

Valtioneuvoston asetuksen 422/2012 (28.6.2012) pykälässä kolme todetaan, että erityiseen maailmankatsomukseen perustuvassa perusopetuksessa oppilaille annetaan opetuksen perustana olevaan maailmankatsomukseen perustuvia arvoja, tietoja, taitoja ja valmiuksia painottavaa opetusta läpäisyperiaatteella.

Oppiainekohtaisissa tavoitteissa ja sisällöissä noudatamme perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Erityiseen maailmankatsomukseen perustuva opetus ei muuta perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä yhteisten aineiden oppimääriä ja oppilas saavuttaa oppivelvollisuuteen kuuluvat oppimäärät.

Maailmankatsomuksellinen aines läpäisee eri oppiaineiden opetusta vastaavalla tavalla kuin opetussuunnitelman perusteiden määrittelemät laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet. Maailmankatsomukselliset arvot realisoituvat kuitenkin usein tilanteissa, joissa niiden vuosiluokkasidonnaisuus ja oppiainekohtaisuus on vaikeammin määritettävissä. Toki maailmankatsomuksellisten arvojen esiintyminen on nähtävissä joissakin oppiaineissa: esimerkiksi musiikin opetuksessa hengellinen musiikki on luonteva osa opetusta; kuvataiteessa aiheita voidaan ottaa kristillisestä perinteestä tai juhlista.

Monialaisten oppimiskokonaisuuksien tulee ilmentää koulun arvoja ja oppimiskäsitystä. Oppimiskokonaisuudet konkretisoivat osaltaan koulun toimintakulttuuria. Tätä kautta kristillinen maailmankatsomus tulee ilmi monialaisten oppimiskokonaisuuksien toteuttamisessa ja siten myös oppiaineissa.

Maailmankatsomuksellisten arvojen ilmenemisessä on enemmänkin kyse arvoista nousevasta tavasta ajatella ja tehdä oppilasta tukevia arvopohjan mukaisia valintoja; äidinkielen opetuksessa se voi ilmetä vaikkapa kirjallisuuden valinnassa. Siten maailmankatsomukselliset arvot voivat olla läsnä kaikissa oppiaineissa. Opettajan ammatilliseen vastuuseen kuuluu kuitenkin se, ettei maailmankatsomuksellista ainesta tai pohdintaa ujuteta sinne, minne se ei kuulu tai milloin oppilaslähtöisyys ei sitä edellytä.